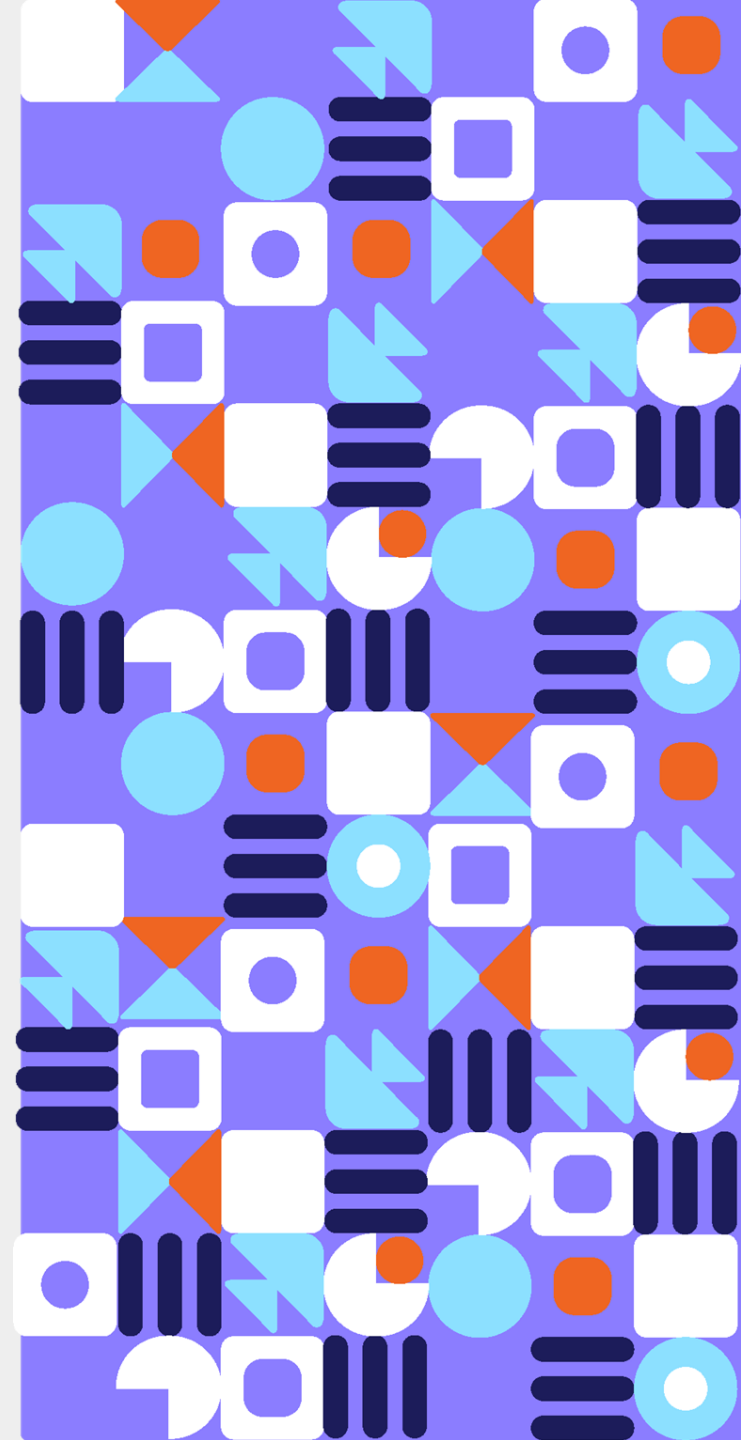

RES POL

RAPID EXPERT
SUPPORT FOR
CULTURE AND
MEDIA POLICIES
IN UKRAINE

Істотне питання політики «Фінансування креативних індустрій»

Зміст

Мета та методологія дослідження

Потреба та спроможність ОКІ в залученні фінансування

Доступ ОКІ до зовнішнього фінансування:

- грантових програм урядового проєкту «єРобота»
- програм фінансування українських державних фондів
- грантових програм та проєктів за підтримки міжнародних організацій
- інвестицій
- кредитування
- краудфандингу
- ваучерної підтримки бізнесу
- фінансової підтримки спонсорів та меценатів

Істотні питання

Рекомендовані політики

Мета дослідження

аналіз та оцінка доступу операторів креативних індустрій (ОКІ) до фінансування в умовах повномасштабної війни в Україні, формулювання обґрунтованих пропозицій щодо впровадження нових або адаптованих до специфіки ОКІ фінансових інструментів, здатних розширити їх доступ до фінансування.

Методологія дослідження

Методологія дослідження ґрунтується на багаторівневому та міждисциплінарному підході, що поєднує аналіз потреб OKI, оцінку наявної пропозиції фінансування та вивчення кращих міжнародних практик.

На етапі збору та аналізу первинних даних з OKI та надавачами фінансування проведено:

- онлайн-опитування та глибинні інтерв'ю;
- практикуми з розроблення політики (policy labs).

На етапі кабінетного дослідження здійснено:

- аналіз аналітичних матеріалів за підсекторами KI (дизайн, книговидання, анімація, gamedev, CGI/VFX, музичний бізнес, креативні агенції, креативні хаби та простори);
- оцінку бар'єрів доступу до фінансування на стороні попиту (OKI) та пропозиції (надавачі фінансування);
- огляд чинних державних і донорських програм фінансування, зокрема програм урядового проєкту «єРобота», «Доступні кредити 5-7-9%»;
- аналіз нормативно-правової бази та аналітичних матеріалів щодо підтримки МСП та KI в Україні.

У рамках вивчення міжнародного досвіду проаналізовано:

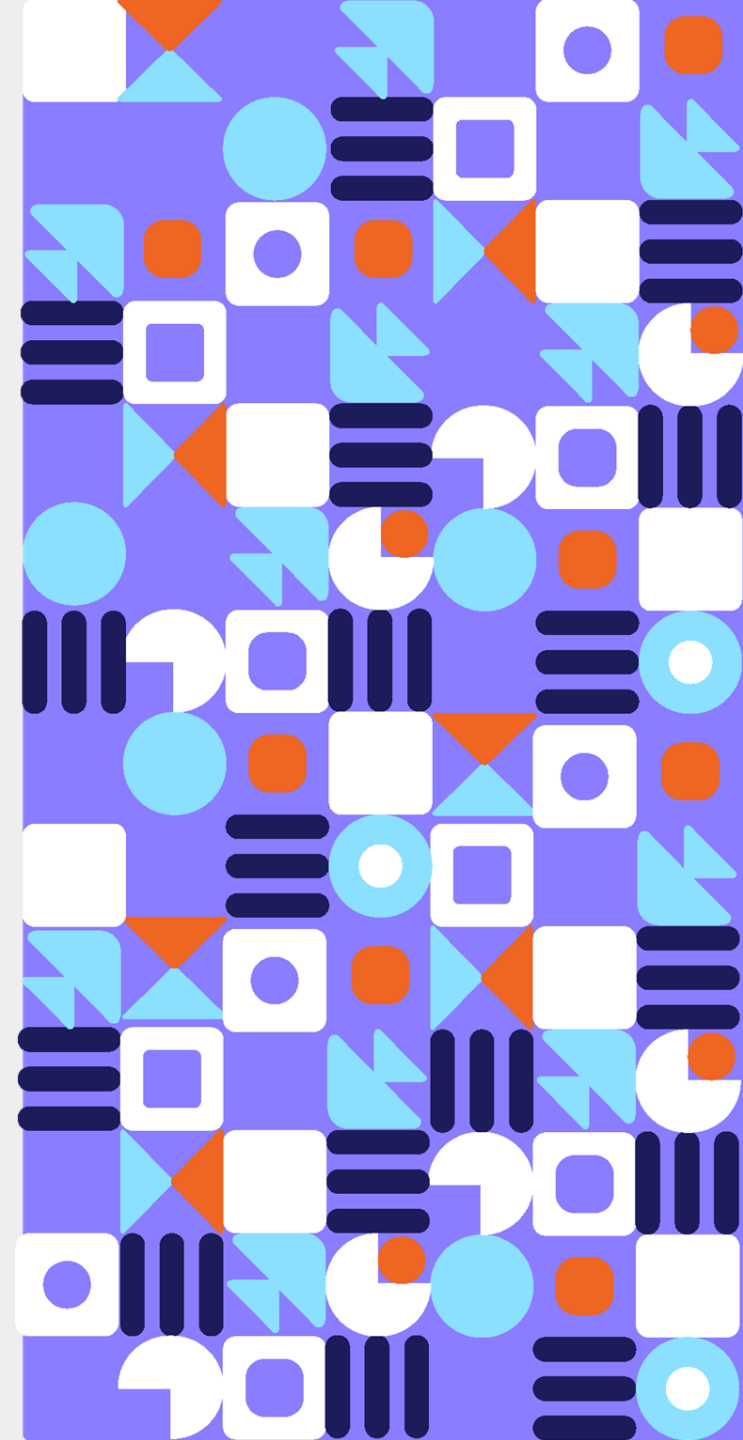
- програми Європейського інвестиційного фонду (CCS Guarantee Facility, InvestEU);
- приклади функціонування гарантійних фондів для OKI у країнах Європейського Союзу, зокрема у Франції, Іспанії, Польщі та спеціалізованих кредитних інструментів для OKI у Великобританії.

На основі цього проведено:

- порівняльну оцінку релевантних моделей кредитування та гарантування для OKI;
- розробку сценаріїв впровадження спеціалізованих фінансових інструментів для OKI України;
- формування варіантів політик та інституційних умов для їх реалізації.

Потреба та спроможність ОКІ в залученні фінансування

Типологія механізмів зовнішнього фінансування КІ (1/2)

ТИПИ ФІНАНСУВАННЯ	ІНСТРУМЕНТИ	НАДАВАЧІ ФІНАНСУВАННЯ	ВИГОДОНАБУВАЧІ
Самофінансування (Self-financing) <i>Характеристика:</i> <i>використання власних ресурсів організації</i>	– власні кошти; – реінвестування прибутку	суб'єкти підприємництва	суб'єкти підприємництва
Інвестиційне фінансування/ капіталізація (Equity financing) <i>Характеристика:</i> <i>фінансування в обмін на частку в бізнесі</i>	– акції (звичайні та привілейовані); – капітальні інвестиції; – венчурний капітал; – приватний капітал (private equity); – капітальний краудфандинг (equity crowdfunding)	– приватні інвестори; – інституційні інвестори; – бізнес-янгели; – венчурні фонди; – платформи краудфандингу	– стартапи; – юридичні особи – суб'єкти підприємництва
Боргове фінансування (Debt financing) <i>Характеристика:</i> <i>фінансування з обов'язком повернути кошти й виплатити відсотки</i>	– кредити та позики; – облігації; – кредитні лінії; – лізинг; – факторинг; – краудлендинг (peer-to-peer lending); – краудфандинг боргових цінних паперів (debt securities crowdfunding)	– банки; – міжнародні фінансові інституції; – кредитні спілки; – лізингові компанії; – факторингові компанії; – платформи краудфандингу	– фізичні особи; – суб'єкти підприємництва

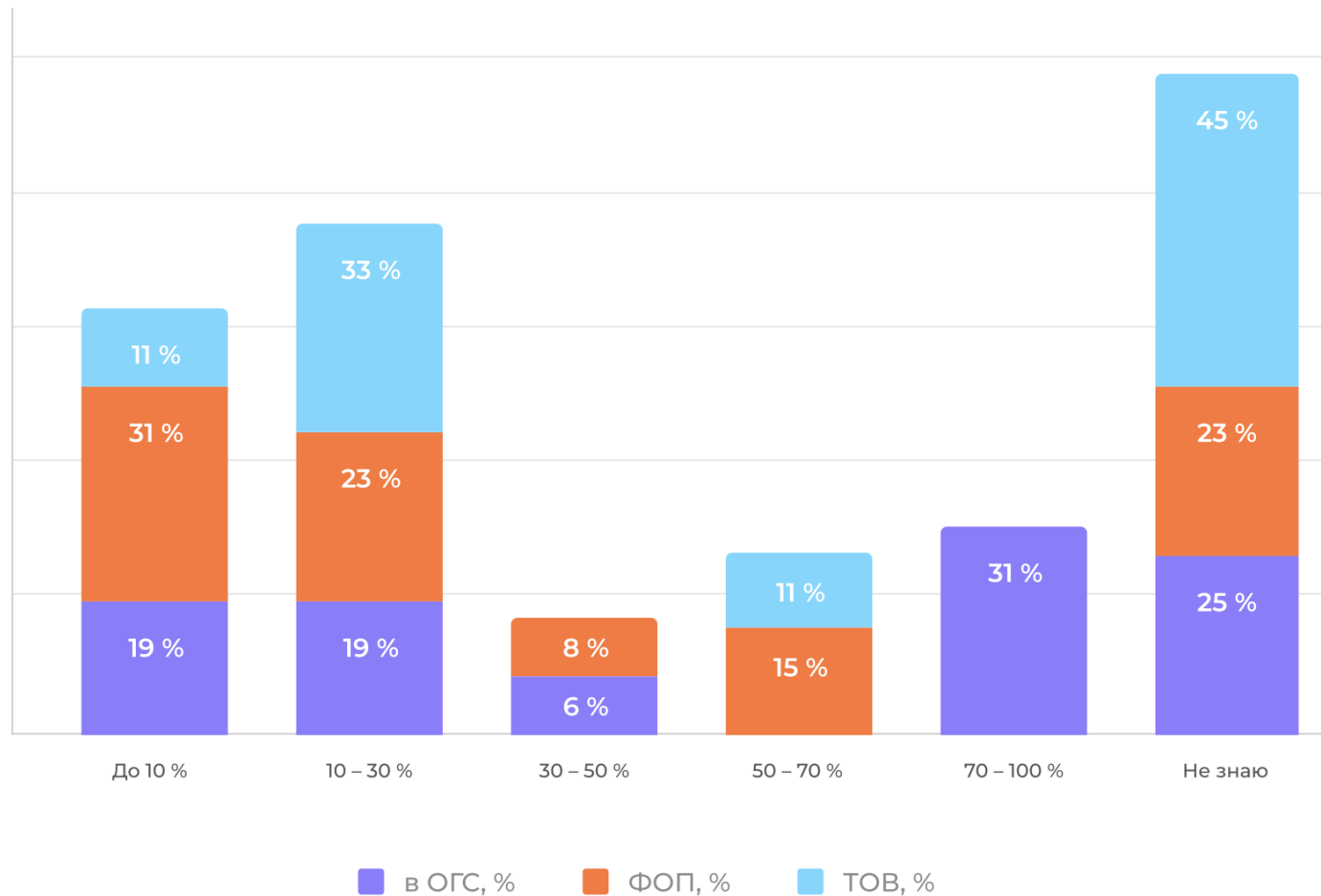

Типологія механізмів зовнішнього фінансування КІ (2/2)

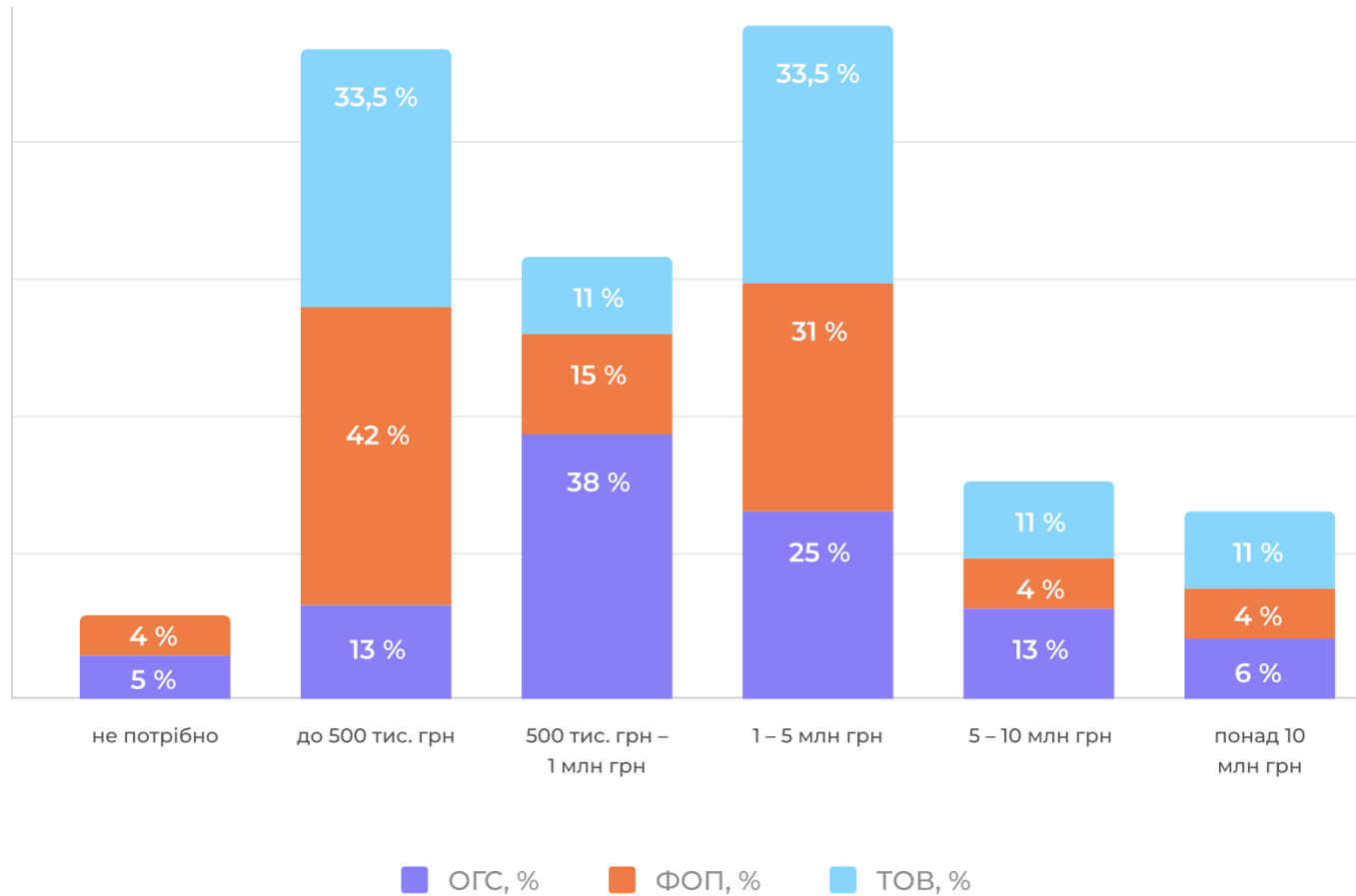
ТИПИ ФІНАНСУВАННЯ	ІНСТРУМЕНТИ	НАДАВАЧІ ФІНАНСУВАННЯ	ВИГОДОНАБУВАЧІ
Безповоротне фінансування <i>Характеристика:</i> <i>фінансування без зобов'язання повернути кошти</i>	– гранти від органів влади та ОМС; – гранти та фінансова підтримка від державних інституцій та фондів; – гранти від міжнародних організацій та фондів; – гранти від ОГС; – ваучери	– органи влади та ОМС; – державні інституції та фонди; – міжнародні донори; – ОГС	– фізичні особи; – суб'єкти підприємництва; – ОГС
Альтернативне (колективне) фінансування <i>Характеристика:</i> <i>гнучкі механізми фінансування</i>	– донати; – краудфандинг на основі винагород (rewards-based crowdfunding); – краудфандинг на основі пожертв (donation-based crowdfunding); – пожертви спонсорів, благодійників, меценатів; – підтримка посольств та представництв МЗС іноземних держав	– друзі та родичі; – платформи краудфандингу; – венчурні філантропи; – спонсори; – меценати; – благодійники; – посольства та представництва МЗС іноземних держав	– фізичні особи; – ОГС; – суб'єкти підприємництва

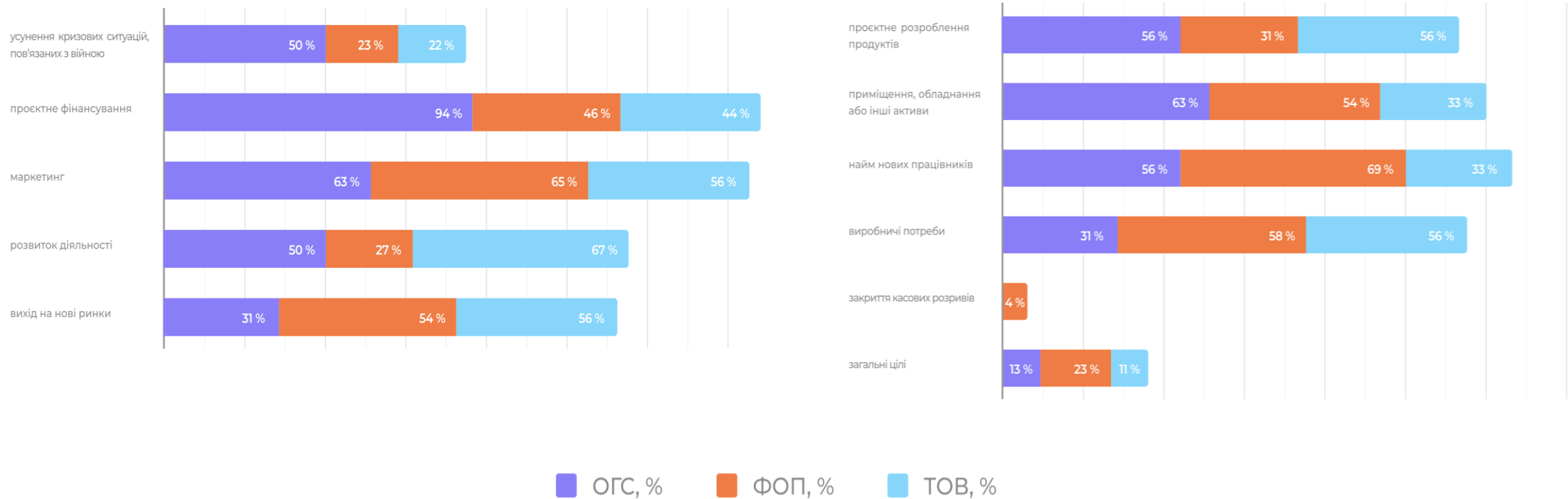
Рисунок 1. Частка діяльності ОКІ, фінансована залученими / позиченими коштами (розрахувала авторка дослідження за результатами онлайн-опитування)

Рисунок 2. Запит ОКІ на зовнішнє фінансування (без прив'язування до умов) (розрахувала авторка дослідження за результатами онлайн-опитування)

Рисунок 3. Цілі, на які може знадобитися фінансування ОКІ
(розрахувала авторка дослідження за результатами онлайн-опитування)

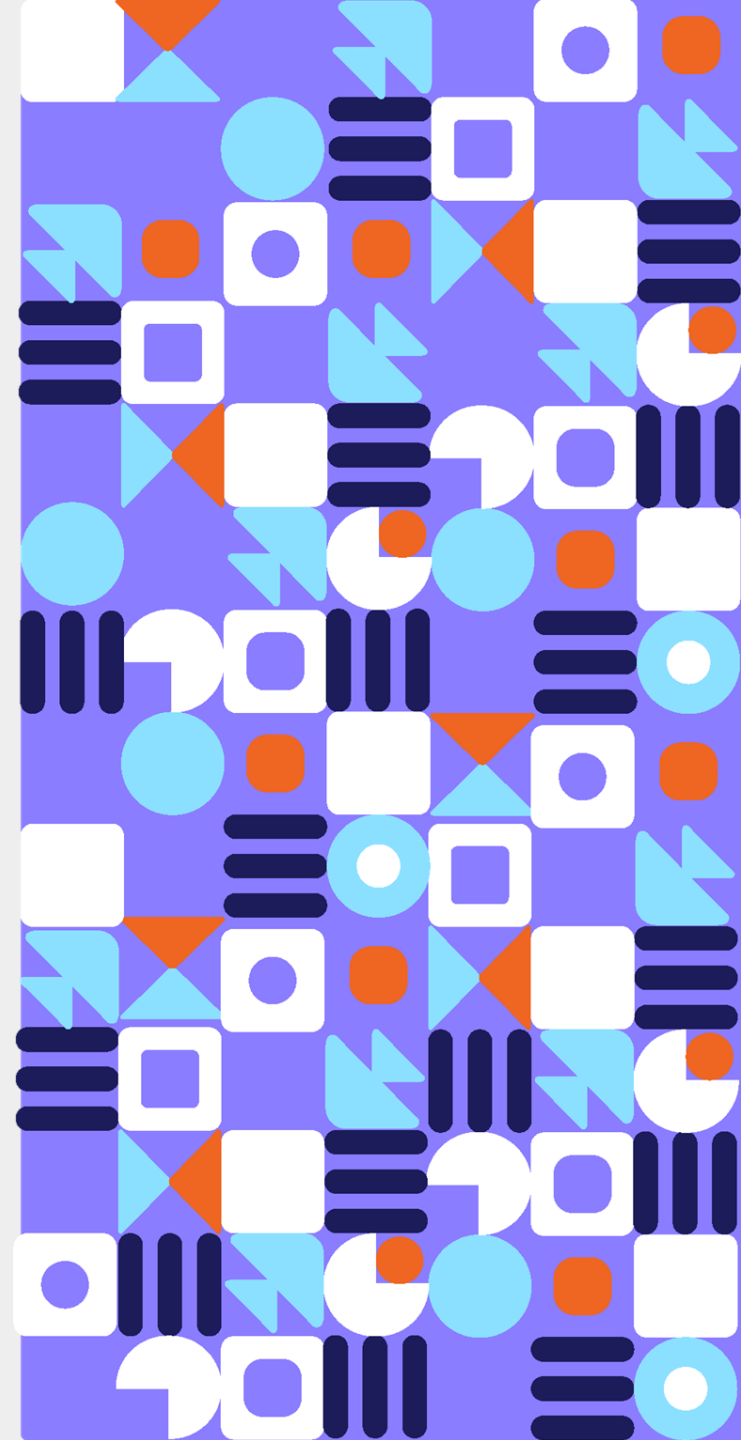

Особливості потреб та спроможності ОКІ в залученні фінансування:

- компетентності визначають обсяги фінансування;
- широкий спектр потреб та готовності;
- структурований бізнес має переваги;
- страх переходу на вищий рівень ведення бізнесу;
- пристосуванство;
- поступове усвідомлення потреби підвищувати бізнес-культуру

Доступ ОКІ до зовнішнього фінансування

Інформація про гранти, отримані ОКІ в межах грантової програми «Власна справа» (1/2)

КВЕД	2022, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН	2023, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН	2024, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН
32.12 виробництво ювелірних і подібних виробів	2	500	2	500	2	500
32.13 виробництво біжутерії та подібних виробів	1	226	1	130	6	1325
58.11 видання книг	4	1000	3	750	3	750
59.11 виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм	8	1827	15	3720	3	650
59.12 компонування кіно- та відеофільмів, телевізійних програм	0	0	0	0	2	500
59.14 демонстрація кінофільмів	5	1154	1	250	1	248
70.21 діяльність у сфері зв'язків із громадськістю	1	223	5	1096	3	746
71.11 діяльність у сфері архітектури	7	1708	24	5439	18	4496
72.20 дослідження і експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук	0	0	1	250	3	745
73.11 рекламні агентства	27	6635	62	14 874	61	14 574

Інформація про гранти, отримані ОКІ в межах грантової програми «Власна справа» (2/2)

КВЕД	2022, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН	2023, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН	2024, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН
73.11 рекламні агентства	27	6635	62	14 874	61	14 574
73.12 посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації	0	0	3	738	4	1000
74.10 спеціалізована діяльність із дизайну	14	3369	33	7624	43	9957
74.30 надання послуг з перекладу	2	316	9	2147	8	2000
90.01 театральна та концертна діяльність	3	750	5	1149	8	2138
90.02 діяльність щодо підтримання театральних і концертних заходів	1	249	0	0	0	0
90.03 індивідуальна мистецька діяльність	7	1666	17	3 839	12	2 600
91.02 функціонування музеїв	2	400	1	150	1	250
РАЗОМ:	84	20 022	182	42 656	178	42 483
Разом наданих грантів за всіма КВЕД	2898	680 423	9069	2 155 102	10 614	2 752 773

Інформація про відмови в наданні грантів ОКІ в межах грантової програми «Власна справа»

КВЕД	2022, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН	2023, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН	2024, ШТ.	НА СУМУ, ТИС. ГРН
32.12	5	1248	3	750	5	1250
32.13	5	1166	5	871	7	1494
32.20	0	0	0	0	3	650
58.11	16	3612	12	2900	2	500
58.21	5	1062	1	250	2	350
59.11	26	5882	16	3767	18	4696
59.12	2	300	0	0	4	1442
59.14	4	991	5	1250	5	1150
59.20	4	976	3	739	0	0
70.21	3	750	7	1734	4	1000
71.11	32	7331	46	10 049	43	9367
72.20	5	1246	2	500	0	0
73.11	119	27 688	106	25 291	107	25 549
73.12	12	2773	2	489	4	950
74.10	58	12 831	53	12 495	61	14 285
74.30	14	3274	10	2134	11	3150
90.01	7	1730	9	2209	6	1105
90.02	7	1600	2	500	0	0
90.03	57	12 089	49	9731	38	6936
90.04	0	0	1	220	0	0
91.02	3	748	2	298	1	250
РАЗОМ:	384	87 297	334	76 177	321	74 124

Виявлені бар'єри / перешкоди в отриманні грантів «єРобота»:

- недовіра до держави / можливості залучати державне фінансування у формі грантів;
- незрозумілість / дискусійність назви програми «Переробне підприємство» для підприємців з креативних індустрій;
- умова 50 % співфінансування у програмі «Переробне підприємство»;
- умова створити робочі місця;
- заборгованість заявників як підстава відмови у гранті;
- обмеження щодо бенефіціарів підприємства-заявника

Програми фінансування українських державних фондів

Рисунок 4. Видатки державного бюджету на здійснення УКФ заходів із підтримки проєктів, млн грн

Примітка: відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 р. № 245 та від 01 квітня 2022 р. № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» у 2022 році перерозподілено 596,3 млн грн на військові й гуманітарні потреби, тобто 84,4 % усіх коштів, виділених на забезпечення функціонування УКФ.

Особливості грантової підтримки УКФ:

- грантування УКФ без довгострокового бачення розвитку продукту викликає більшу зацікавленість в ОГС, ніж у підприємців КІ, що зменшує економічний та соціальний вплив;
- недовіра до отримання фінансування від УКФ;
- розміри грантів недостатні для успішної реалізації проєкту;
- виплата гранту траншами і з затримками призводить до фінансових розривів;
- стислі терміни реалізації проєкту;
- забюрократизованість та складність процедур, зокрема звітування;
- неможливість фінансувати витрати до надходження грантових коштів;
- не фінансуються важливі статті витрат, наприклад оплата нематеріальних активів (ліцензійного програмного забезпечення);
- занижені ліміти в окремих статтях витрат;
- заплутані інструкції, слабка підтримка програмних менеджерів
- розбіжності у висновках експертів

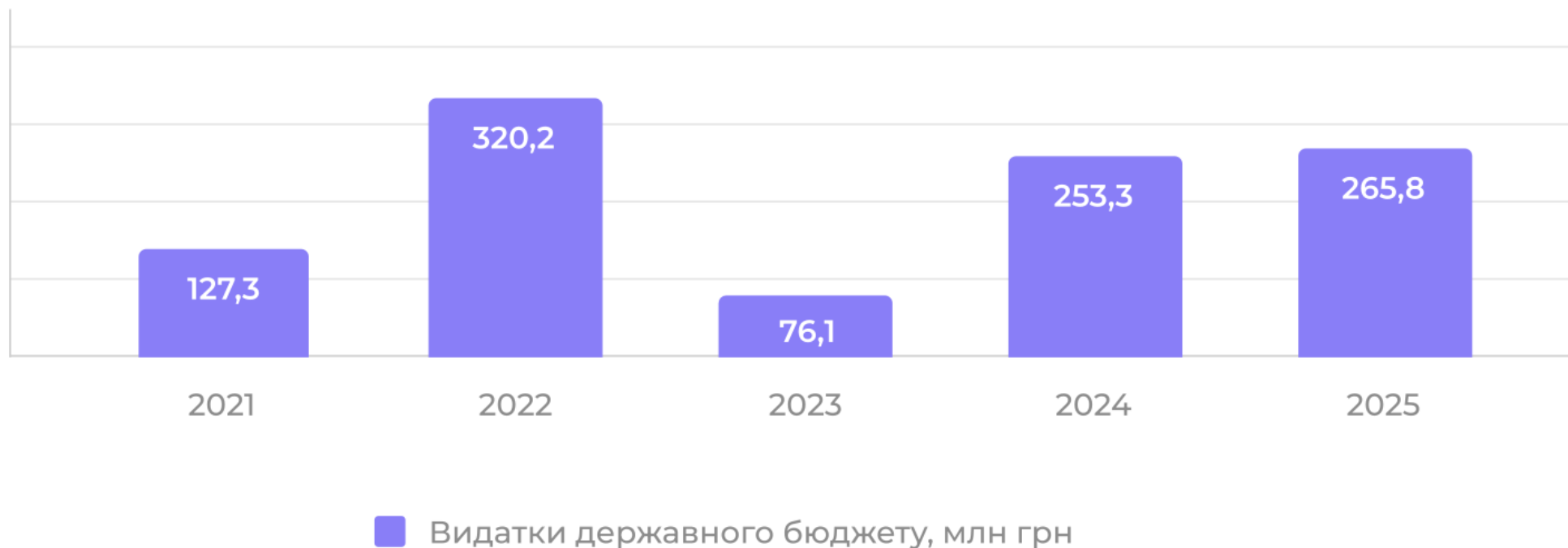
Рисунок 5. Державна підтримка кінематографії в Україні

Джерело: Закон України «Про державний бюджет» за відповідний рік; у 2024–2025 роках державна підтримка кінематографії передбачає й документування воєнних злочинів.

Рисунок 6. Видатки державного бюджету на підтримку УІК книговидавничої справи та популяризацію української літератури у світі, млн грн

Примітка: відповідно до вже згаданих постанов Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 р. № 245 та від 01 квітня 2022 р. № 401, до резервного фонду державного бюджету у 2022 році спрямовано 315,2 млн грн, тобто 94 % коштів, виділених на забезпечення діяльності УІК, підтримку книговидавничої справи та популяризацію української літератури у світі.

Обсяги фінансування основних програм УІК

Програма підтримки
перекладів:

23,7 млн грн

Мистецькі конкурси з
видання книжок:

33 млн грн

Мистецькі конкурси з
промоції читання:

7,5 млн грн

Особливості доступу програм фінансування українських державних фондів для OKI:

- недовіра та страх до державних фондів;
- важливість державних фондів;
- недостатня сервісність;
- недостатнє фінансування;
- неадаптовані умови;
- випадання підсекторів;
- перевага досвідченим

Грантові програми та проєкти за підтримки міжнародних організацій

Участь українських організацій в європейських проєктах співпраці у 2022–2024 роках («Креативна Європа»):

РЕЗУЛЬТАТИ	У 2022 Р.	У 2023 Р.	У 2024 Р.
подано всіх заявок	682	831	963
з них від українських організацій	50 (43 партнери, 7 координаторів)	99 (90 партнерів, 9 координаторів)	172 (161 партнер та 11 координаторів)
Підтримано українських організацій / проєктів	15/13	17/16	20/16
сума фінансування, євро	718 959	809 985	1 022 821

Особливості доступу грантових програм та проєктів за підтримки міжнародних організацій для ОКІ:

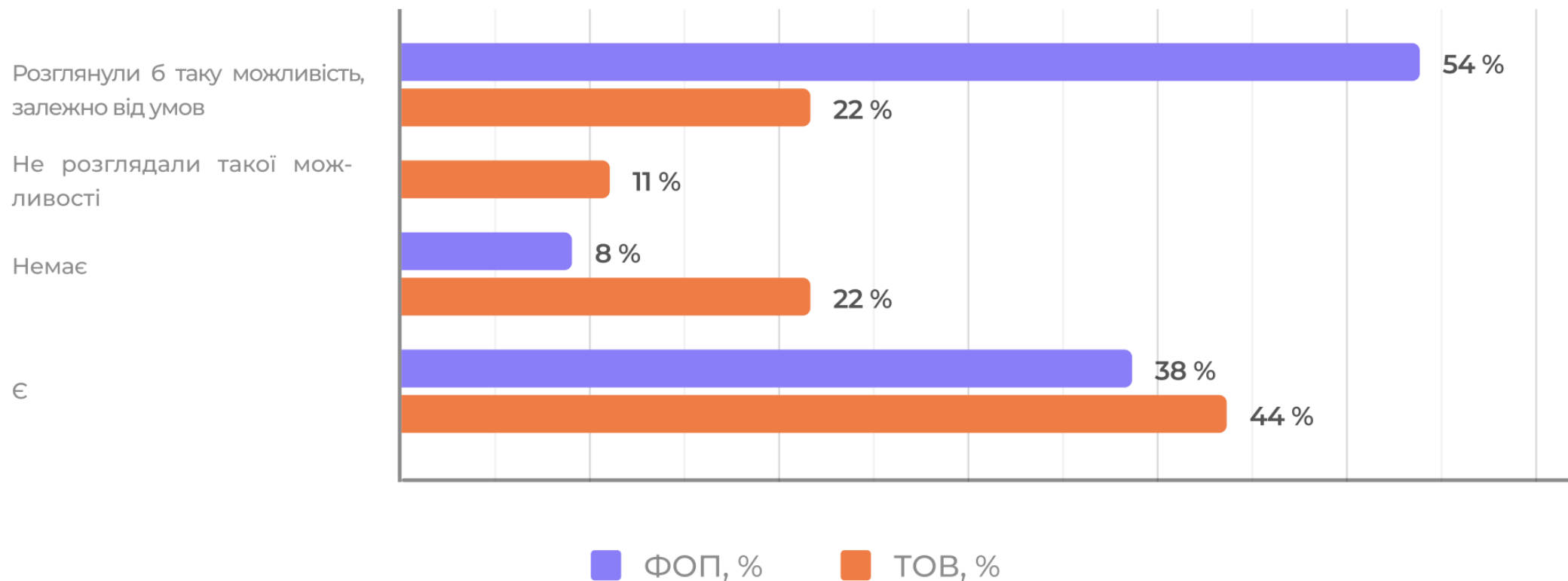
- важливість грантів від міжнародних організацій;
- грантова залежність;
- гранти для зростання;
- (не)доступність грантів;
- неузгодженість вимог та розміру, невідкаліброваність програм;
- брак грантів для фінансування розвиткових потреб підприємців КІ;
- брак грантових програм, орієнтованих на КІ;
- проблема співфінансування;
- зменшення та закриття програм;
- незручні особливості програм;
- забюрократизованість та складність процедур у грантових програмах окремих донорів;
- підлаштування проєктів ОКІ під місії й цілі, наскрізні пріоритети міжнародних організацій-донорів.

Інвестиції

Рисунок 7. Потреба ОКІ в залученні інвестицій

(розрахувала авторка дослідження за результатами онлайн-опитування)

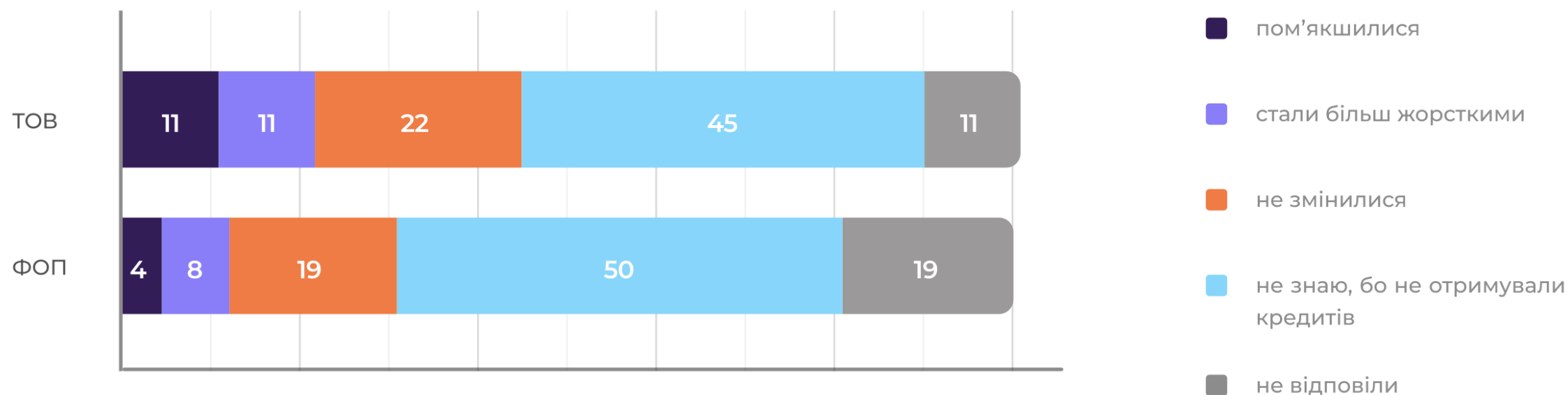
Особливості залучення інвестицій OKI:

- хибне трактування OKI інвестицій;
- низька довіра креативних підприємців до інвесторів;
- брак у підприємців KI інвестиційних компетентностей та знань;
- брак в інвесторів розуміння надійності й перспектив вкладень у сферу KI;
- слабка привабливість бізнесу KI для інвесторів;
- відсутність достатньо розвинених платформ для зустрічі сторін інвестиційного процесу, потенційних партнерів;
- існування порівняно високого запиту OKI на інвестування, який не конвертується в попит;
- значний потенціал зростання та масштабування бізнесів OKI як обов'язкова умова привабливості для інвесторів

Кредитування

Рисунок 8. Умови отримання кредиту для підприємницької діяльності
(розрахувала авторка дослідження за результатами онлайн-опитування)

Особливості доступу підприємців КІ до кредитування:

- низька готовність ОКІ до залучення кредитів через їх високу вартість та непривабливість;
- малодоступність державних програм кредитування для ОКІ, зокрема програми «Доступні кредити 5–7–9 %» (з державними гарантіями для банків-учасників);
- системність та видимість бізнесу як визначальний чинник доступу ОКІ до кредитів;
- потреба у створенні гарантійних програм або механізму страхування кредитів для КІ, наданні кредитів під інші види застави, розробленні спеціалізованих фінансових інструментів, які враховують особливості ОКІ;
- існування ринку неформального кредитування.

Логіка банківського оцінювання ризиків та типові бар'єри для ОКІ

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ БАНКОМ	ЩО ОЧІКУЄ БАНК	ЩО ЧАСТО ХАРАКТЕРНО ДЛЯ ОКІ	ВИСНОВОК БАНКУ / НАСЛІДОК
Грошові потоки	Стабільні, прогнозовані доходи, повторювані контракти	Проектна діяльність, сезонність, залежність від грантів / одиничних продажів	Високий ризик дефолту, низький кредитний рейтинг
Фінансова звітність / облік	Регулярна, деталізована, управлінський облік	Облік спрощений або відсутній, часто — лише для податкової. Поширена практика роботи через кількох ФОПів без зведеного управлінського обліку	Немає підстав для кредитного аналізу
Забезпечення (застанова)	Матеріальні активи, майно, оборотні кошти	Відсутність застави, нематеріальні активи не враховують	Немає забезпечення – відмова або потреба в гарантії
Рівень капіталізації / резервів	Наявність капіталу, фінансової подушки	Обмежені резерви, високі касові розриви	Нестійка структура капіталу – високі ризики
Кредитна історія	Позитивна історія з іншими кредитами	Відсутня або обмежена кредитна історія. Неформальна кредитна історія (позики у знайомих готівкою)	Відсутність кредитного рейтингу – труднощі з погодженням
Репутація / довіра / зрозумілий бізнес	Легко пояснити модель, відома репутація, упізнаваний ринок	Інноваційні або креативні моделі складні для розуміння банківськими аналітиками	Високий рівень невизначеності, потреба в зовнішній експертизі
Регулярність доходів / контрактів	Довгострокові договори, контракти з надійними контрагентами	Часто працюють без контрактів, або з новими / неформальними партнерами	Неочевидне джерело повернення кредиту – підвищення ставки або відмова

Приклади цільових позик, релевантних для підприємців КІ в Україні

КАТЕГОРІЯ ПОТРЕБИ	ПРИКЛАДИ ЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ ПОЗИКИ
Інвестиції в розвиток	Купівля обладнання Впровадження CRM/ERP Вихід на нові ринки Розширення каналів збуту
Розроблення та запуск нових продуктів	Розроблення нового продукту Запуск продукту Масштабування успішних продуктів
Покриття касових розривів	Під реалізацію грантових проєктів Під відтерміновані оплати від маркетплейсів (Amazon, Etsy тощо)
Фінансування проєктів з елементом гранту	Забезпечення співфінансування до гранту Компенсування витрат, не покритих грантом (УКФ, КЄ тощо)
Авансування майбутніх продажів	Під майбутні накладки книжок, колекції одягу тощо Вистави, тури, перевидання
Маркетингове посилення	Просування продуктів, створених за гранти Рекламні кампанії під час виходу на ринок
Кроспроєктне фінансування	Фінансування зв'язаних проєктів у різних підсекторах КІ (наприклад, книжка → вистава → фешн-колекція)
Підготовка до участі в програмах	Викуп прав на переклад під грант УІК

Спеціалізовані кредитні інструменти для ОКІ в Україні (1/2)

НАЗВА ФІНІНСТРУМЕНТУ	ЩО ЦЕ?	ЧОМУ ЦЕ ПОТРІБНО?	ЯК ПРАЦЮЄ?
Грантовий міст (Bridge Financing for Grants)	Короткострокові позики для підприємців, які вже отримали грант, але мають проблеми із затримками виплат або післяоплатою (для покриття касових розривів до отримання грантових коштів)	Держава та міжнародні фонди затримують виплати. Тому гранти часто фінансують витрати після їх здійснення. У підприємців немає обігових коштів на виконання грантового проєкту	ОКІ отримує авансове фінансування (до 70 % гранту). Позику погашають після надходження грантових коштів. Відсоткова ставка мінімальна або замість неї – фіксований сервісний збір. Позику може бути забезпечена будь-якими активами або майбутніми доходами компанії
Позики під майбутні інвестиції (Bridge to Investment Loans)	Позику, надавану підприємствам, які ведуть переговори з інвесторами, але потребують фінансування до моменту отримання коштів	Креативні підприємці часто отримують обіцянку інвестицій, але не можуть чекати місяцями. Потрібно компенсувати витрати на масштабування бізнесу ще до надходження інвестицій	Фінансування під терміновий розвиток бізнесу (до 6–12 місяців). Повернення позики після отримання інвестицій або часткове погашення з прибутку. Можливість залучати інвестора як гаранта повернення коштів
Фонд гарантій для кредитів ОКІ	Фонд, який бере на себе часткову відповідальність за погашення кредиту підприємцем у разі форс-мажору	Банки не хочуть кредитувати креативний бізнес через високі ризики. У підприємців немає застави для отримання стандартного кредиту	Підприємці можуть отримати кредит у партнерських банках із частковою гарантією (50–70 %). У разі фінансових труднощів бізнес має гнучкий графік погашення. Добір учасників на основі якісного бізнес-плану та перспективності бізнесу
Мікрофінансування під майбутні продажі (Revenue-Based Loans)	Позику, яку повертають як відсоток від майбутнього виторгу (а не фіксованими платежами)	Дохід у КІ нестабільний, тому стандартні платежі за кредитом ризиковані. Підприємства можуть рости без чітко обмеженого боргового навантаження	Підприємство отримує фінансування для виробництва нового продукту (або партії) чи запуску проєкту. Погашення здійснюють як частку від майбутніх продажів (наприклад, 5–10 % щомісячного виторгу). Що швидше росте бізнес, то швидше виплачують позику

НАЗВА ФІНІНСТРУМЕНТУ	ЩО ЦЕ?	ЧОМУ ЦЕ ПОТРІБНО?	ЯК ПРАЦЮЄ?
Кредитування під заставу права вимоги за продажами на платформах (Factoring for Platform Sales Receivables)	Надання фінансування бізнесам, які отримують платежі з відтермінуванням від онлайн-платформ (маркетплейсів, ритейлерів, цифрових платформ розповсюдження контенту, стримінгових сервісів). Позику видають під заставу майбутніх надходжень від таких платформ	Дає змогу отримувати оборотний капітал раніше, ніж платформа перекаже кошти. Мінімізує касові розриви, особливо для малих бізнесів, які продають через онлайн-платформи. Дає змогу масштабувати виробництво та збільшувати продажі	Підприємець продає товари або послуги через платформу (Amazon, Etsy, Spotify, App Store тощо). Платформа перераховує доходи продавцям із затримкою (наприклад, раз на місяць). Фінансова установа надає аванс під підтверджені, але ще не отримані платежі від платформи. Як тільки платформа перераховує гроші підприємцю, частину коштів повертають кредитору разом із комісією
Позика під краудфандингову кампанію (Crowdfunding Advance Loans)	Фінансування на підготовку та просування краудфандингової кампанії	Креативні підприємці часто не мають грошей, щоб запустити кампанію. Без якісної маркетингової підготовки шанси на успіх мінімальні	Підприємець отримує позику на створення промо-матеріалів, рекламу, прототипи. Повернення коштів – після успішного завершення краудфандингової кампанії. Якщо кампанія не вдалася – борг реструктуризують або списують частково
Кредитування успішних проєктів на платформах колективного фінансування (Crowdfunding Campaign Success Loans)	Цей інструмент орієнтований на авторів кампаній, які успішно зібрали кошти на краудфандингових платформах (Kickstarter, Indiegogo, Patreon тощо), але потребують додаткового фінансування для виготовлення продукту	Автори можуть уникнути затримок у виробництві та вчасно доставити товари бекерам. Зменшує ризик дефіциту коштів через непередбачені витрати. Дає змогу швидше масштабувати виробництво	Автор запускає кампанію на краудфандинговій платформі та збирає фінансування. Отримані кошти можуть не компенсувати всіх витрат або надходити частинами. Фінансова установа надає кредит під заставу майбутніх надходжень від бекерів. Після отримання коштів від платформи позику повертають із відсотками
Оборотне фінансування під ваучери та гранти (Voucher & Grant Cash Flow Loans)	Позики для підприємств, які отримали ваучерну підтримку або гранти, але потребують коштів на супутні витрати, які не покриваються програмами	Ваучерні та грантові програми часто покривають тільки частину витрат підприємства. Брак коштів на додаткові витрати заважає ефективно реалізувати проєкти	Кошти надаються під підтверджене фінансування від державних чи міжнародних організацій. Виплату здійснюють частинами відповідно до етапів виконання проєкту
Позика під майбутні спонсорські надходження	Фінансування для підприємств, які мають договірні гарантії надходження коштів від спонсорів або меценатів	Спонсорські внески можуть надходити із затримкою. Підприємці потребують оперативного фінансування на реалізацію запланованих активностей	Позику надають під гарантії спонсора або інші підтверджені зобов'язання. Виплату повертають після того, як отримано спонсорський внесок

Краудфандинг

Інформація про проєкти, реалізовувані в розділі «СПІЛЬНОКОШТ» на платформі «Велика Ідея» у 2022–2024 роках

ПОКАЗНИК	ЗА ВСІМА КАТЕГОРІЯМИ	ЗА КАТЕГОРІЯМИ МУЗИКА, ЛІТЕРАТУРА, МИСТЕЦТВО, КІНО, ДИЗАЙН, ВІДЕО	У % ВІД ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ / СУМИ
загальна кількість проєктів	92	29	31,5
загальна сума бюджетів проєктів	46 295 959	8 967 020	19,4
кількість успішних проєктів	67	23	34,3
сума зібраних коштів успішними проєктами	8 456 856	2 378 472	28,1
загальна кількість внесків на проєкти, що залучили кошти	9 135	2 989	32,7

Показники краудфандингових кампаній на платформі Kickstarter

КАТЕГОРІЯ	ЗАПУЩЕНИХ ПРОЄКТІВ	ЗАГАЛЬНА СУМА, \$ МЛН	СУМА ВІД УСПІШНИХ КАМПАНІЙ, \$ МЛН	СУМА ВІД НЕУСПІШНИХ КАМПАНІЙ, \$ МЛН	ВІДСОТОК УСПІШНОСТІ, %
Загалом	649 718	8490	7840	631	41,97
Ігри	93 024	2620	2490	125,5	50,69
Дизайн	57 290	1780	1660	113,9	43,63
Фільми та відео	88 392	592,58	503,14	89,06	38,26
Музика	70 936	301,23	277,49	23,42	50,47
Книговидання	68 444	385,14	355,79	28,55	38,89
Мода	40 986	257,03	226,49	30,08	31,36
Мистецтво	54 624	223,99	204,99	18,53	49,02
Комікси	30 046	284,86	273,91	10,27	67,63%
Крафти	14 692	30,80	26,23	4,48	27,43

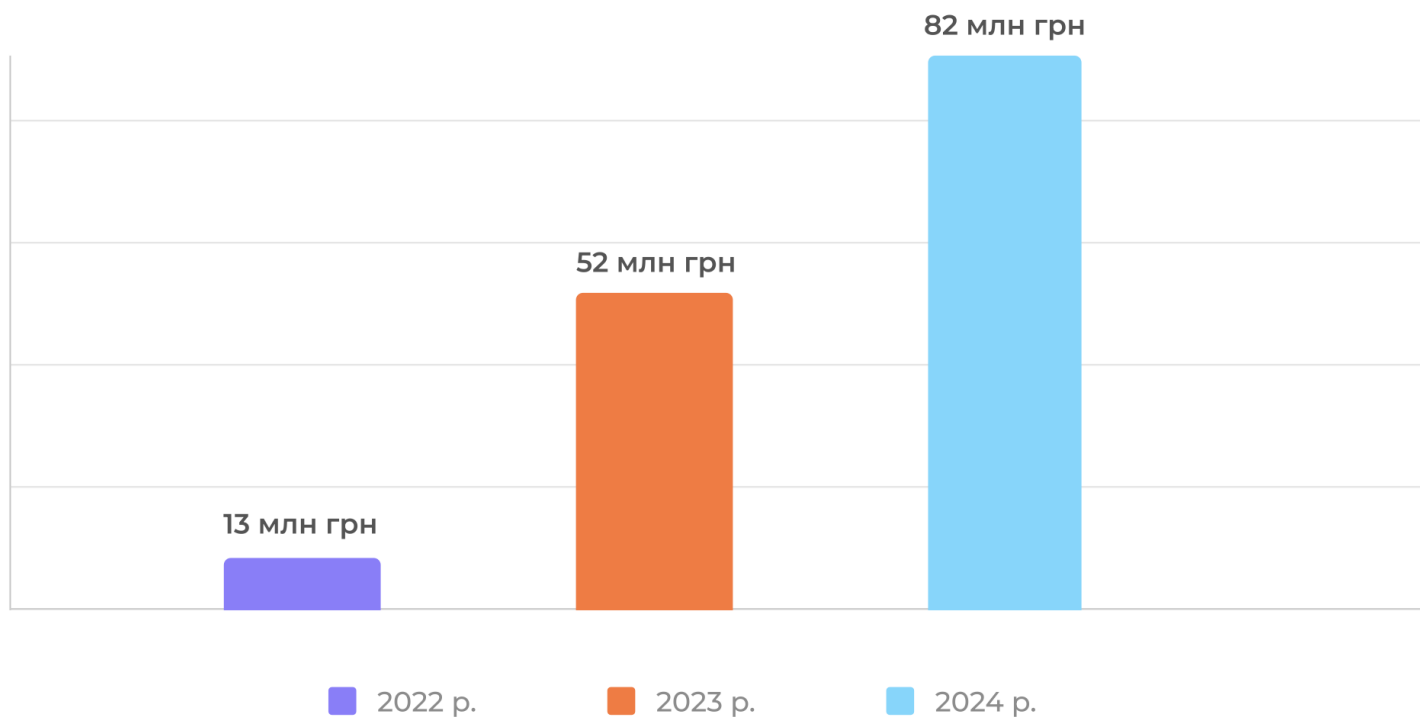
Особливості доступу краудфандингу для ОКІ:

- обмежена доцільність краудфандингу;
- високі витрати ресурсів;
- потреба мати посівне фінансування;
- переваги певних типів краудфандингу;
- сповільнений розвиток складніших форм краудфандингу через нерозвиненість екосистеми

Ваучерна підтримка бізнесу

Рисунок 9. Фінансування ваучерних програм з бюджету Львівської громади

Особливості доступу ОКІ до ваучерної підтримки бізнесу:

- Мала кількість ваучерних програм;
- Брак ваучерних програм для розв'язання розвиткових проблем підприємців КІ

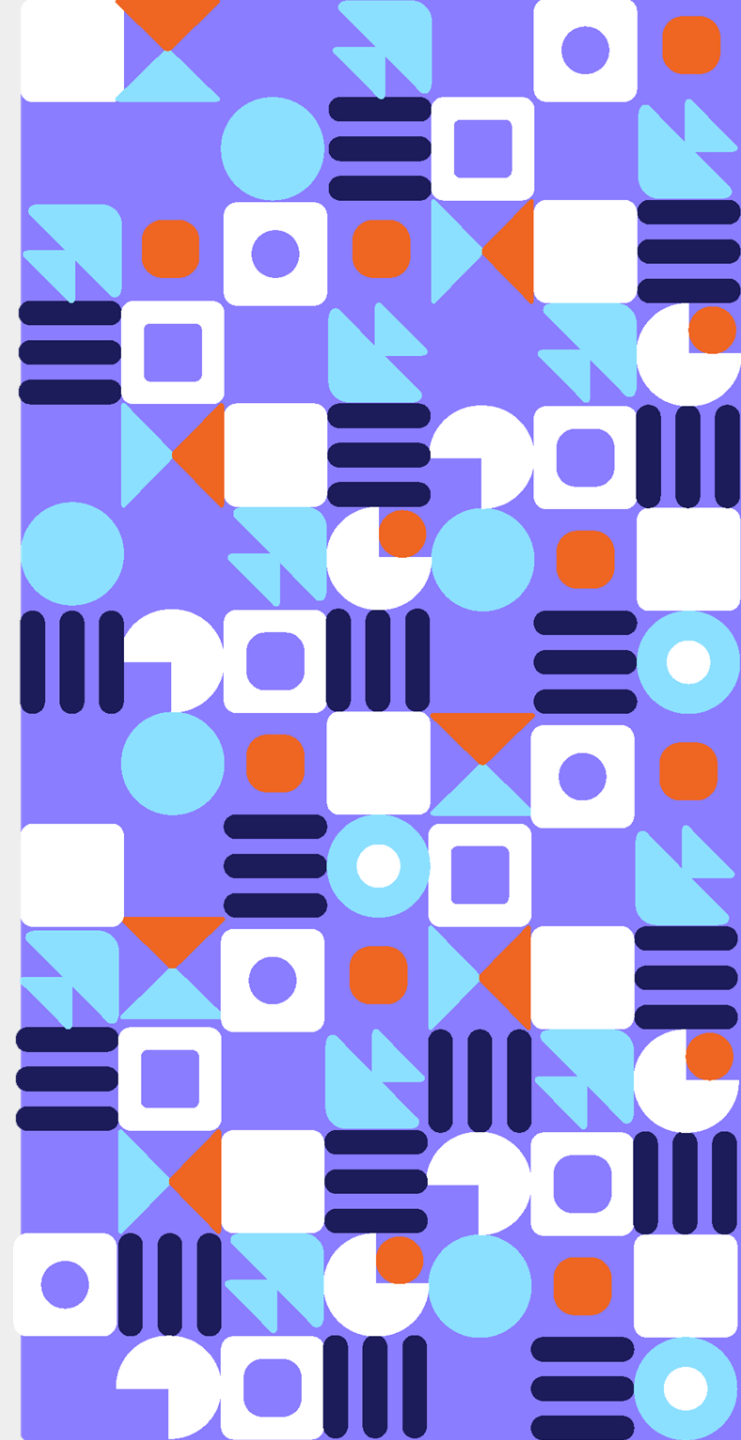
Фінансова підтримка спонсорів та меценатів

Особливості фінансової підтримки спонсорів та меценатів OKI:

- Важливість особистих контактів;
- Різна мотивація надавачів фінансування;
- Рання стадія розвитку меценатства

Істотні питання

Істотні питання (1/3)

1. Низька спроможність ОКІ до залучення зовнішнього фінансування через недостатній рівень їхніх компетенцій щодо ведення бізнесу (переговорних, юридичних, фінансових та ін.).

2. Невидимість ОКІ для держави та надавачів фінансування через їх молекулярність, відсутність консолідованої діяльності / звітності, низький рівень культури ведення бізнесу.

3. Обмежений доступ до фінансування для підприємців-початківців, які найбільше його потребують, але поки не привабливі для надавачів фінансування.

4. Відсутність «довгих» та «великих» (у гривневому еквіваленті від 10 тис. дол. для мікро- і малих бізнесів, від 150 тис. дол. – для середніх) **грошей**, що стримує масштабування діяльності ОКІ.

5. Слабкі, недостатньо добре налагоджені канали комунікації надавачів фінансування.

6. Неефективне фінансування проєктів ОКІ державними інституціями у сфері культури та креативних індустрій.

7. Невідкаліброваність грантових програм, неузгодженість їхніх вимог та розміру.

Істотні питання (2/3)

8. Недостатність програм, орієнтованих на креативні індустрії, що зумовлює високу конкуренцію не лише між OKI, але й між ними та підприємцями з традиційних секторів економіки.

9. Надмірна бюрократизованість грантових програм окремих донорів.

10. Високий запит OKI на інвестування, який не трансформується в попит.

11. Схеми й критерії відбору для надання фінансування традиційними надавачами (наприклад, наявність фізичних активів для застави) часто не релевантні для креативних індустрій, що створює бар'єри та перешкоди для залучення коштів.

12. Обмежена доступність кредитів для OKI, зокрема за програмою «Доступні кредити 5–7–9 %», через консерватизм банків, які не розуміють специфіки креативних індустрій.

13. Нерозвинена практика кредитування OKI під інші види застави, крім майна: прав інтелектуальної власності, конвертованої позики, майбутніх продажів, частки від бізнесу на умовах ведення спільної діяльності, надходжень за договором тощо.

14. Відсутність механізму здійснення офіційної / легальної приватної позики в родичів, знайомих попри те, що її часто використовують OKI.

Істотні питання (3/3)

15. Ваучерні програми підтримки бізнесу потребують розширення і в регіональному вимірі, і за цільовим використанням.

16. Обмежені можливості використання потенціалу краудфандингу через високу ресурсозатратність кампаній, недоступність складніших видів краудфандингу через неповноцінне регулювання цієї сфери, відсутність операторів екосистеми та брак знань в ОКІ про такі види краудфандингу.

17. Відсутність сталих партнерських відносин між ОКІ та меценатами, благодійниками, спонсорами.

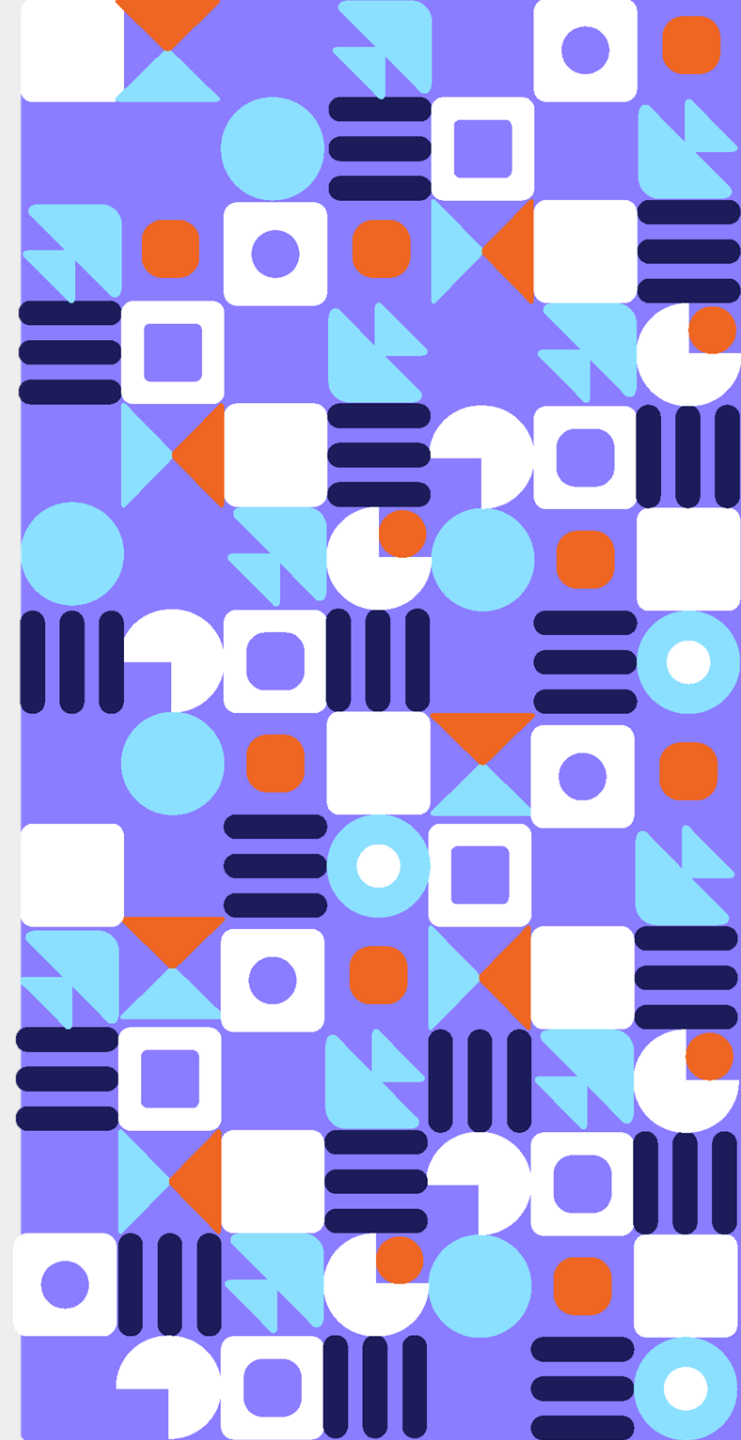
18. Недостатня розвиненість екосистеми підтримки (брак майданчиків та посередників) ускладнює доступ ОКІ до фінансування, а отже, розкриття їхнього економічного потенціалу.

ВИБІР ПОЛІТИКИ

ІСТОТНЕ ПИТАННЯ ПОЛІТИКИ	ВАРІАНТИ ПОЛІТИК НАБОРИ ІНСТРУМЕНТІВ	ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ	КРИТЕРІЇ ВИБОРУ	РЕКОМЕНДОВАНА ПОЛІТИКА
	Політика 1.				
	Політика 2.				РЕЗУЛЬТАТИ
	Політика 3.				ВПЛИВ

Рекомендовані політики

Порівняльна оцінка політик у відповідь на істотне питання

«Низька спроможність ОКІ для залучення зовнішнього фінансування»

Критерій	Політика 1 «Освітні програми та підтримка спільнот ОКІ»	Політика 2 «Консалтинг для ОКІ»	Політика 3 «Інституційний розвиток та партнерства ОКІ»
Лідерство та підтримка	Університети, хаби можуть бути провайдерами; потребує згоди ЗВО	Потребує консультантів і посередників, ризику якості	Висока готовність серед донорів, хабів, партнерів; розвиває сталі інституції
Час на впровадження і горизонт впливу	Початковий ефект – через 1+ рік, але тривалий вплив	Швидкий ефект, але короткостроковий	Помірно швидкий старт, стійкий довгостроковий ефект
Складність та спроможність до впровадження	Висока (потрібні зміни в програмах ЗВО, стандартах)	Менша складність, але потребує організації логістики	Середня складність, можлива реалізація через наявні програми та інституції
Вартість впровадження	Відносно недорого в разі масштабування	Висока (особливо за індивідуального підходу)	Висока, але зі стійким інституційним ефектом і можливістю залучити донорські кошти
Ефект від впровадження	Системне зростання знань, але повільна зміна поведінки	Швидка допомога, інколи без тривалого ефекту	Підвищення організаційної спроможності, довіри інвесторів, сталість
Масштабованість	Висока через освітні мережі, але глибина впливу на одну організацію – обмежена.	Обмежена – залежить від кількості консультантів та ресурсу	Висока – можна залучати хаби, партнерства, платформи, охоплює різні підсектори КІ
Ризики / Перепони	Довгий цикл впровадження; неврахування специфіки бізнес-моделей ОКІ у групових форматах; високий ризик «просвітництва заради просвітництва», якщо немає практичного застосування знань (немає зв'язку з фінансуванням)	Високий ризик низької якості / обмеженого охоплення	Ризики залежності від грантів, потреба в належному відборі, складність оцінки ефекту
Висновок	Гнучка та корисна, але добра як стратегічне доповнення	Доречна як тактичне рішення	Найкращий вибір для системного посилення фінансової спроможності ОКІ

Порівняльна оцінка політик у відповідь на істотне питання

«Відсутність довгих та великих грошей»

Критерій	Політика 1 «Створення нових інструментів залучення фінансування для ОКІ»	Політика 2 «Адаптація регулювання під специфіку КІ і визначення їх стратегічним сектором економіки з відповідними програмами підтримки»	Політика 3 «Створення гарантійних програм та фондів часткового гарантування кредитів»
Лідерство та підтримка	Потребує коаліції нових гравців (венчур, платформи), підтримка потрібна, але не очевидна	Сильна підтримка в секторі, потребує політичної волі	Висока підтримка серед ОКІ; якщо зменшуються ризики, зростає зацікавлення банків
Час впровадження і горизонт впливу	Повільний старт, довгий горизонт	Тривале впровадження	Перші результати можливі за 12–18 міс. за належної підготовки; стійкий ефект
Складність та спроможність до впровадження	Висока складність, потреба в регуляторних змінах	Висока складність, політична підтримка критично важлива	Висока операційна складність, можливість використання досвіду ЄС
Вартість впровадження	Дуже висока; потребує кількох джерел фінансування	Висока, залежить від бюджетів і політичних рішень	Відносна висока, але з чітким мультиплікаційним ефектом
Ефект від впровадження	Високий, але тривалий	Високий системний, але відкладений у часі	Високий і практичний: знижує бар'єри для залучення капіталу
Масштабованість	Можлива, але залежить від ринку	Сильна масштабованість за інституційної підтримки	Висока, можлива на національному та регіональному рівнях; легко інтегрується у створені ініціативи
Ризики / Перепони	Регуляторні, низька фінансова грамотність ОКІ	Залежність від політики, ризик декларативності без фінансових інструментів	Потреба у фінансуванні фонду, навчанні банків, технічному адмініструванні. Корупційні ризики під час визначення критеріїв надання гарантій
Висновок	Цінна стратегічно, але не дає системного масштабного ефекту в короткі строки; добра як доповнення до гарантій	Необхідна як рамка, але не розв'язує проблеми напряду; стратегічно важлива, але не дає швидких рішень	Оптимальний варіант для запуску в середньостроковій перспективі

Порівняльна оцінка політик у відповідь на істотне питання

«Недостатня розвиненість екосистеми підтримки»

Критерій	Політика 1 «Створення мережі ЦПКІ»	Політика 2 «Посилення потенціалу наявних організацій як агентів розвитку ОКІ»	Політика 3 «Створення інфраструктури підтримки ОКІ через муніципальні ініціативи»
Лідерство й підтримка	Високий потенціал партнерства держави, донорів, хабів; можливість для МКСК сформувати власну мережу розвитку в регіонах	Локальні організації можуть стати агентами змін, але не завжди мають ресурс	Від громади залежить ініціатива; спроможність сильно варіюється
Час і горизонт впливу	Перші результати за 6–12 міс., довгостроковий вплив через сталі центри	Швидко можна запустити навчальні програми, але менше інституційного ефекту	“Пілоты” можливі швидко, але масштабування повільне
Складність та спроможність до впровадження	Середня, якщо використано наявну інфраструктуру	Низька, але ефективність залежить від координації	Висока через різний рівень готовності громад
Вартість впровадження	Висока на старті, але оптимізується через партнерства та ваучери	Невисока, але потребує сталого фінансування / інституціоналізації	Висока на рівні громад + потрібні стимули згори (субвенції)
Ефект впровадження	Системне розбудування екосистеми в регіонах, доступ до сервісів у всій країні	Підвищення спроможності гравців, але без нової інфраструктури	Розвиток креативної економіки на місцевому рівні
Масштабованість	Висока: єдиний бренд, формат, співфінансування	Обмежена через нерівномірність розвитку організацій, залежить від мотивації та спроможності наявних структур	Регіональна, залежить від зацікавленості муніципалітетів і локального контексту
Ризики / перепони	Ризик недостатнього фінансування після старту, потреба в координації	Формальне проведення програм без зміни якості підтримки, слабкий контроль якості	Нерівність, низька якість сервісів, відсутність кадрів; ризик «мертвих» центрів: без підтримки ззовні та контролю – можливе створення формальних, але неефективних структур
Висновок	Новий системний суб'єкт із сервісною інфраструктурою	Точкове підсилення активних, але обмежених гравців	Варіативний, неструктурований вплив

Переваги інтеграції рекомендованих політик

КОМПОНЕНТ	ДОПОВНЮЄ	ЕФЕКТ
Інституційний розвиток	ЦПКІ + Гарантії	Підвищує якість і структурованість проєктів ОКІ, готує їх до залучення фінансування, формує основу для подальшої підтримки в ЦПКІ або гарантійних механізмах
Гарантійний фонд	Інституційний розвиток + ЦПКІ	Дає доступ до довгострокового фінансування за умови інституційної та фінансової підготовки заявника; інтегрується з ЦПКІ через цифрову платформу
ЦПКІ	Гарантійний фонд + Інституційний розвиток	Забезпечує фронт-офісну підтримку: консультації, менторство, адміністрування ваучерів, доступ до цифрової платформи, супровід заявок

Дякуємо!

Підготовлено у рамках проєкту RES-POL (Rapid Expert Support for Culture and Media Policies in Ukraine), що здійснює ГС «Центр “Регіональний розвиток”» Агенції економічного розвитку за фінансової підтримки Європейського Союзу

Київ, 2025

